

תקציר

**סבא אפרים וסבא מנשה, שתי דמויות הפוכות בגוף ובנפש
(מבוסס על זיכרונות ילדות ופולקלור משפחתי וקהילתי)**

יונה צבר

המאמר עוסק בעיקר בזיכרונות ילדות של המחבר על שני הסבים שלו – ושל אחיו שלום, בעל ספר היובל – אפרים ומנשה, בעשור שקדם לעליית המשפחה לארץ עם כלל יהודי עיראק בשנת 1951, כאשר הוא היה בן 13 שנה, ושלוש בן חודש בלבד. הסבים גרו באותו רחוב, אך היו שונים למדי זה מזה באופיים ובשיעור קומתם, בדרגת למדנותם ובמצבם הכלכלי. סבא אפרים היה צָפָע בגדים אך היה מבלה את רוב שעותיו בבית הכנסת בקריאת ספרים והרגיש במעין גן עדן זוטא. סבא מנשה היה חוטב עצים ביערות, והיה קפדן גדול בענייני ניקיון. לפני העלייה לארץ היו לסבא אפרים ציפיות דתיות תמימות, אבל לאחר העלייה, במציאות החיים במעברה ובגילוי המתקדם, סבל יותר מכל בני המשפחה מקשיי קליטה והסתגלות לחיים חדשים.

פרופ' יונה צבר

sabar@humnet.ucla.edu